

KONINKLIJKE ACADEMIE
VOOR GENEESKUNDE VAN BELGIË

Paleis der Academiën
HERTOGSSTRAAT 1 – 1000 BRUSSEL
Tel. 02/550 23 00 Fax 02/550 23 13
E-mail: academiegeneeskunde@vlaanderen.be
Website: www.academiegeneeskunde.be

ADVIES

over het voorschrijven van methylfenidaat (Rilatine[®], Concerta[®]) aan volwassenen met ADHD*

Op 16 november 2010 richtte de Nederlandstalige Provinciale Geneeskundige Commissie van Vlaams-Brabant en Brussel een brief aan de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België (KAGB) die als volgt luidde: *“Als Geneeskundige Commissie worden wij meer en meer geconfronteerd met het feit dat huisartsen en psychiaters Rilatine voorschrijven voor volwassen patiënten met ADHD. Volgens de ons bekende gegevens is het gebruik voor volwassenen wetenschappelijk niet voldoende onderbouwd. Mogen wij u de vraag stellen of dit voor volwassen patiënten medisch algemeen wordt aanvaard of dat dit voorschrijfsdrag ter discussie staat”*.

De transparantiefiche van het Belgisch Centrum voor Farmacotherapeutische Informatie (BCFI), die in december 2010 werd rondgestuurd, gaat over het probleem van ADHD. Daarin staan o.a. een aantal commentaren over ADHD op volwassen leeftijd. Een van deze commentaren luidt: “Medicamenteuze behandeling van volwassenen met ADHD blijft weinig onderbouwd; vooral de korte duur van de studies maakt het onmogelijk om een uitspraak te doen over de werkzaamheid en ongewenste effecten van een behandeling op lange termijn”. In een meta-analyse over het effect van methylfenidaat bij volwassenen werd een vermindering gevonden van de ADHD-symptomen na toediening van een hoge dosis (> 80 mg/dag) maar niet na toediening van een lagere dosis (0,5 mg/kg/dag tot 0,75 mg/kg/dag). (Attention deficit hyperactivity disorder. National Clinical Practice Guideline, nr. 72. National Collaboration Centre for Mental Health and National Institute for Health and Clinical Excellence).

Verder zijn er recent nog een aantal publicaties verschenen, o.a.

- Adler *et al.* Efficacy and safety of OROS methylphenidate in adults with ADHD: a randomised placebo-controlled, double-blind, parallel group dose escalation study. *J Clin Psychopharmacol* 2009, 29 (3); 239-47.

Conclusie van deze auteurs: In a dose escalation ranging from 36 to 108 mg/d, OROS methylphenidate is effective and well-tolerated in the management of ADHD in adults.

- Safren *et al.* Cognitive behavioural therapy vs relaxation with educational support for medication-treated adults with ADHD and persistent symptoms. A randomized controlled trial. *JAMA* 2010, 304 (8); 875-80.

Conclusie van deze auteurs: Among adults with persistent ADHD symptoms treated with medication, the use of cognitive behavioural therapy compared with relaxation with educational support resulted in improved ADHD symptoms, which were maintained at 12 months. Deze studie kan geen uitspraak doen over de waarde van de medicatie maar het is duidelijk dat deze auteurs aannemen dat de medicatie inderdaad zinvol is. In hun inleiding stellen zij, i.v.m. ADHD bij volwassenen: “Medications have been the primary treatment; however, many adults with ADHD cannot or will not take medications while others show poor medication response. Furthermore, those considered responders to medications (ie, 30 % symptom reduction) may continue to experience significant and impairing symptoms.”

Over de uitspraak van de Geneeskundige Commissie *“volgens de ons bekende gegevens is het gebruik voor volwassenen wetenschappelijk niet voldoende onderbouwd”*, wenst de KAGB op te merken dat uit het bovenstaande evidentie blijkt voor doeltreffendheid van methylfenidaat bij volwassenen met ADHD. Het is terecht

* Het advies werd voorbereid door een bijzondere commissie, bestaande uit de academieleden B. Aertgeerts, M. Bogaert, A. Herman en B. Sabbe. De commissie beraadslaagde op 29 januari 2011.

De vaste commissie voor de uitoefening van de adviesbevoegdheid van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België, samengesteld uit de academieleden G. De Backer, D. Declerck, A. de Kruijff (algemeen secretaris), J. Denekens, B. Himpens (voorzitter), M. Ieven, G. Laureys, L. Maes, S. Scharpé, W. Stevens, M. Temmerman en A. Van Steirteghem, keurde het advies goed op 30 april 2011.

dat er studies nodig zijn om de doeltreffendheid en de ongewenste effecten (bv. afhankelijkheid) op lange termijn te beoordelen.

Wat betreft de vraag die ons gesteld wordt: *“Mogen wij u de vraag stellen of dit voor volwassen patiënten medisch algemeen wordt aanvaard, of dat dit voorschrijfgedrag ter discussie staat?”* is de KAGB van mening dat het voorschrijven van methylfenidaat aan volwassen patiënten met ADHD medisch niet algemeen aanvaard wordt. De KAGB is wel van oordeel dat met de voorhanden zijnde gegevens, een dergelijke behandeling aanvaardbaar is op voorwaarde dat, zoals bij kinderen, een correcte diagnose is gesteld. Een dergelijke diagnose wordt bij voorkeur gestaafd door een daarin gespecialiseerd team, en dit zeker in twijfelgevallen. Gezien echter in deze materie er niet zoveel gespecialiseerde teams zijn, en er lange wachttijden zijn bij verwijzing, kan, in afwachting van een adequate diagnostiek, reeds een behandeling worden ingesteld met individuele coaching en gedragsmatig-cognitieve interventies; eventueel kan ook atomoxetine (Strattera[®]), een niet speciaal gereguleerd geneesmiddel beschikbaar voor dezelfde indicatie, overwogen worden. Gelijktijdig moet worden opgemerkt dat een snelle en gemakkelijke toegang tot de noodzakelijke expertise voor een adequate diagnostiek moet bevorderd worden.